

Sajtóközlemény

Stroke- Minden perc számít

Évente 18 ezer haláleset, 50 ezer új beteg

2009. június 10.

Egyre többen hívják a mentőket, amikor a szélütés tüneteit észlelik. A Magyar Stroke Társaság /MST/ égisze alatt elindított, két hónapig tartó TCR kampány elérte célját. Az emberek sokkal bátrabban nyúlnak a telefon után, sokkal hamarabb kérnek segítséget. Jól tudják, hogy minden perc számít, hiszen, ha három órán belül sikerül a betegnek eljutnia a legközelebbi Stroke központba, úgy sokkal nagyobb esélye van a túlélésre.

A Magyar Stroke Társaság április elsejétől országos kampányt indított, ezzel is felhívva a társadalom figyelmét a stroke veszélyére, az időablak jelentőségére.

Az időfaktor fontosságát jelképezte a kampány jelmondata is „Stroke - Ne késlekedj” -" Minden perc számít". Mint a felmérések mutatják, még mindig nagyon sokan nincsenek tisztában a Stroke tüneteivel, szívesen várnak, gondolván, hogy másnapra kialusszák a rosszulletet, nem is számítva arra, hogy ezzel mekkora bajt okoznak nemcsak maguk, hanem a közvetlen környezetük és a társadalom számára is.

Számtalan tünet jelzi a Stroke érkezését, ezek a hirtelen kialakuló féloldali végtaggyengeség, bénulás, ernyedtség, zsibbadt arcél (arcizmok, kar, láb bénulása az egyik testfélén), hirtelen kialakuló beszéd megértési zavar, szóformálási nehézség, hirtelen bekövetkező látászavar, mint kettős látás, látótér kiesés, látásvesztés vagy csökkenő látásélesség, hirtelen egyensúlyvesztés, szédülés, koordinációs zavarok, a térérzékelés hirtelen elvesztése, hirtelen memóriazavar.

A Társaság szerette volna, hogy a kampány hozzájáruljon a Magyarországon egyre nagyobb teret hódító Stroke visszaszorításához, a szélütést kísérő szövödmények csökkentéséhez, az azonnali orvosi ellátáshoz, különös tekintettel, az azonnali vérrögoldásra. Csiba László az MST elnöke hangsúlyozta, a stroke megelőzhető, gyógyítható, ám csak akkor várható gyógyulás, ha a kezelés három órán belül elkezdődik. Ehhez azonban szükséges a mentőszolgálattal való szoros együttműködés, hiszen a gyorsaság életet menthet.

Györfi Pál az Országos Mentőszolgálat kommunikációs vezetője végigkísérte a kampányt, jelenlétével, nyilatkozataival erősítette azt. Mindvégig azt hangsúlyozta, hogy a szélütés tüneteinek észlelésekor azonnal hívják a mentőt, hiszen az időablaknak a beteg szempontjából igen nagy jelentősége van.

Dr. Valikovics Attila a B-A-Z megyei Kórház Stroke Osztályának vezetője úgy véli, hogy a kampánynak köszönhetően megnőtt a vérrögoldások száma, a betegek sokkal hamarabb hívnak segítséget, ezáltal időben kapják a megfelelő orvosi ellátást.

Dr. Pápai György az OMSZ Kelet-Magyarországi orvosigazgatója is hasonló véleményen van, az elmúlt két hónapban, mint mondta megnőtt a hívások száma, több beteg került időben a Stroke osztályra, ezáltal több ember életét sikerült megmenteni. Akkor örülne igazán, ha minden stroke beteg időben megkapná a kezelést, ennek azonban az a feltétele, hogy a tünetek észlelésekor azonnal hívják a 104-t. Egy biztos, hogy ebben a régióban országosan is példaértékű a Stroke Osztály valamint a mentőszolgálat együttműködése, mely az egyedileg kialakított, jól működő modellnek köszönhető.

A Stroke Napon nagy sikerrel zajlott a városligeti rendezvény. Ezt bizonyítja a szűrésre jelentkezők nagy száma, amely elérte a 9000-t, és az intenzív érdeklődés az egészségügyi tanácsadó sátraknál. Kiemelendő volt a médiumok érdeklődése is, mely abban segített, hogy a stroke megelőzésével illetve gyors kezelésével kapcsolatos üzenet mindenkihez eljusson.

A kampány és a Stroke nap hatékonyságát felmérések is alátámasztják.

A „Ne késlekedj!” kampányt megelőzően megkérdeztük az utca emberét, milyen ismeretekkel rendelkezik a stroke-ról. A 160 megkérdezettnek csupán az egyharmada tudott arra a kérdésre válaszolni, melyek a stroke tünetei. Ugyanez volt az arány a 3 órás időablak és a mentők hívásának fontosságára vonatkozó kérdések esetében is.

Az egyhónapos kampány után, a Stroke Napján újabb felmérést végeztünk, melyből egyértelműen kitűnik, hogy a rendezvényen megkérdezett 518 résztvevő sokkal tájékozottabb volt a korábban megkérdezetteknél. Ez a változás kampánynak köszönhető, valamint a rendezvényen történő tájékoztatásnak és az interaktív beszélgetéseknek.

Háttéranyag

Statisztika-eredmények - Stroke kampány - Stroke Napja

A név nélküli, 6 kérdésből álló kérdőív segítségével végzett felmérésünkben 518, harminc év feletti, a Stroke Napra kilátogató válaszait dolgoztuk fel. A válaszadók: 175 férfi (33,8%) és 343 nő (66,2%), átlagos életkoruk 51,2 év, a legidősebb kérdőívet kitöltő most töltötte be 83 évet. A kutatásunkban részt vevők 8,0%-a városban, 92%-a a fővárosban él. Legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlásuk: általános iskolát végzett 11,2%, szakiskolát végzett 19,3%, érettségizett 45,3%, felsőfokú végzettségű 24,2%.

A megkérdezettek 79%-a tisztában van a stroke jelentésével, a férfiak 76%-a, a nők 82%-a. A nők 81% ismeri a stroke tüneteit, addig a férfiak alig érik el a 60 %-ot.

A válaszadók 77%-a a 3 órás időablakon belül orvoshoz fordulna, 23% azonban csak 48 órán belül kérne segítséget, a megkérdezettek 75%-a hívná azonnal a mentőt, 25% máshoz fordulna.

Sajnos még mindig „csak” a lakosság 76%-a tudja pontosan a mentők telefonszámát, a nők 79%, a férfiak 73%), további 14% az általános segélyhívó számot tárcsázná, és csupán a maradék 10% hívná a rendőrséget vagy a tűzoltókat.

A szélütés kockázati tényezőit illetően 76% adott pontos választ. A válaszadók 72%-a hallott - e a kampányról. A többség a TV-ben látta a felhívást, míg a megkérdezettek egy harmada internetes egészségügyi portálról értesült a kampányról.

Az agyvérzés fő oka a magas vérnyomás

Az agyi infarktusnak két közvetlen oka van: az agyi ér meszesedése miatt vérrög alakul ki; a meglévő szívbetegség (szívritmus zavar, billentyűmeszesedés, korábbi szívinfarktus) vagy a főverőér kezdeti szakaszának meszesedése miatt vérrög kerül a véráramba, ami az agyi érbe jutva elzáródást okoz.

Az érlemezésedés a verőerek falának évek alatt kialakuló betegsége, ami végül érszűkülethez, érelzáródáshoz vezet. Az érlemezésedés az egész érrendszert károsítja. Ha elsősorban az agyi ereket érinti, akkor agyi infarktust, ha a szíverekeket, szívinfarktust, ha az alsó végtag ereit érinti alsóvégtagi érszűkületet okoz. Az agy erek elzáródását követően az érintett területen olyan visszafordíthatatlan elváltozások sora indul el, aminek következménye az agy maradandó károsodása.

Az érlemezésedés kockázati tényezői

Magasvérnyomás (hypertonia)

Az érlelmeszesedés, az agyi infarktus és az agyvérzés legfontosabb kockázati tényezője a magas vérnyomás. Magasvérnyomás betegségről akkor beszélünk, ha legalább három alkalommal, nyugalmi állapotban a vérnyomás 140/90 Hgmm felett van. Ekkor további vizsgálatokra, rendszeres (általában a beteg élete végéig tartó) kezelésre és ellenőrzésre van szükség. A magasvérnyomás betegség gyakorisága a kor előrehaladtával növekszik. A vérnyomás felső értékének (systoles) minden 10 Hgmm-rel történő csökkentése az agyi érkatasztrófák kockázatát 30%-al, míg az alsó érték (diastoles) 5-6 Hgmm-es mérséklése 42%-al csökkenti a veszélyt.

Magas vérzsír szint (hyperlipidaemia)

A vér emelkedett koleszterin és zsírtartalma valamint az érlelmeszesedés és szívbetegségek kapcsolata jól ismert. A vérzsírok összetevői az összkoleszterin (káros: LDL, védő HDL koleszterin) és a triglicerid. Az összkoleszterin szint 5 mmol/l alatt normális. Az eddigi vizsgálatok valószínűsítik, de egyértelműen nem bizonyították a magas vérzsír szint és az agyi infarktus kapcsolatát.

A magas zsír szint oka lehet a helytelen zsír dús táplálkozás és a szervezet fokozott zsírtermelése. Míg a helytelen táplálkozás okozta magas értékek zsír szegény étrenddel (hal, zöldségek, gyümölcsök fogyasztása) befolyásolhatók, addig a fokozott zsírtermelés megfelelő gátló gyógyszerekkel rendezhető.

Cukorbetegség (diabetes mellitus)

A cukorbetegség is az agyi infarktus kialakulásának kockázati tényezője. A cukorbetegekben felgyorsul, és már fiatalabb korban is kimutatható az érlelmeszesedés. Cukorbetegség lehetőségéről akkor beszélünk, ha az éhgyomri vércukor magasabb 6 mol/l-nél. Az érlelmeszesedés esélyét növeli az ún. „rejtett” cukorbetegség is, ami csak laboratóriumi vizsgálatokkal, cukorterhelési próbával mutatható ki. Megfelelő diétával és gyógyszeres kezeléssel a kísérőbetegség kialakulásának kockázata csökkenthető.

Dohányzás

A dohányzás az érlelmeszesedés kiemelt rizikófaktora. A belélegzett dohányfüstben több száz mérgező anyag van, amiből talán a legfontosabb a nikotin, a szénmonoxid és a kátrány. Ennek következtében megváltozik a vér összetétele, növekszik a rög kialakulásának veszélye, csökken a védő (HDL) koleszterin szintje. Ezen összetett hatás miatt az erős dohányzás (több mint napi 20 cigaretta) 2-6-szorosára emeli az agyi infarktus gyakoriságát. A veszély nem csak a dohányost, hanem a passzív dohányzás révén a környezetét is érinti. A dohányzás abbahagyásának nem csak hosszú távú, hanem azonnali jótékony hatásai is vannak:

A dohányzás abbahagyása után

20 perccel Vérnyomás, pulzus javul

1 nappal a szívroham valószínűsége csökkenni kezd

3 hónappal a keringés javul

1 évvel később a szívkoszorúér betegség veszélye már csak fele a dohányzókének

5-15 évvel Az agyi infarktus veszély már akkora, mintha sose dohányzott volna.

Elhízás

Az elhízás, ami korunk egyik népbetegsége, javarészt a mozgásszegény életmód következménye. Az életkor előrehaladtával egyre gyakoribbá válik. Sok esetben társul magas vérnyomással, cukorbetegséggel és magas vérzsír értékekkel. Az érlelmeszesedés kialakulásának a veszélyét elsősorban a hasi elhízás fokozza. A testsúly és az elhízás meghatározásához a testtömeg indexet használják, ami egyszerűen számolható ki: a testsúly (kg) elosztva a testmagasság (m) négyzetével. Normál értéke 20-25 között van. Túlsúlyról 25-30 között, elhízásról 30

felett beszélünk. Kezelése elsősorban az életmódbeli változtatás, az energia bevitel csökkentése és a testmozgás ésszerű növelése.

Szívritmus zavar (pitvarfibrillatio)

Elsősorban 60 éves kor felett jelentkező kockázati tényező, melynek háttérében gyakran a szív ereinek meszesedése áll. Míg 50-59 éves kor között 1,5%-ban, addig 80-89 éves kor között 24%-ban fordul elő. Hajlamosít vérrög kialakulására a szívben, ami az agyi erekbe kerülve érelzáródást, agyinfarktust okoz. Amennyiben valaki szívritmus zavart tapasztal, azonnal orvoshoz kell fordulnia részben az ok tisztázása, részben a megfelelő kezelés miatt. Az agyi infarktus megelőzésére általában véralvadás gátló szedése szükséges. Ez javasolt a 60 év feletti betegeknek, valamint azoknak, akiknek a ritmuszavar mellett cukorbetegségük vagy magas vérnyomás betegségük is van. A megfelelően beállított kezeléssel az agyi infarktus relatív kockázata 70%-al csökkenthető.

Tünetek és előjelek

- hirtelen kialakuló féloldali végtaggyengeség, ernyedt, zsibbadt arcfél (arcizmok, kar, láb bénulása az egyik testfélen)
- hirtelen kialakuló beszéd megértési zavar, szóformálási nehézség
- hirtelen bekövetkező látászavar: kettőslátás, látótér kiesés, látásvesztés vagy csökkenő látásélesség
- hirtelen egyensúlyvesztés, szédülés, koordinációs zavarok
- a térérzékelés hirtelen elvesztése, hirtelen memóriazavar

Ezek lehetnek múltó jellegűek vagy maradandóak, és együtt vagy külön-külön is előfordulhatnak. Már egyetlen jel is figyelmeztethet a Stroke kialakulására. A tünetek kialakulása viszonylag hirtelen történik: pl. ébredéskor, vagy pár perc alatt. Senkit ne tévesszen meg, ha a tünetek gyors javulást mutatnak, mert visszatérhetnek, és végleges bénulássá súlyosbodhatnak.

Mit tegyünk agyi érkatasztrófa esetén?

A beteg túlélési, valamint gyógyulási esélyeit az befolyásolja, milyen hamar kerül Ideggyógyászati ill. úgynevezett Stroke osztályra. Ha a fent felsorolt tüneteket tapasztalja, azonnal értesítse az Országos mentőszolgálatot a 104-es telefonszámon, és kérjen sürgősségi szállítást!

További információ:

Fadgyas Zsuzsa

Mobil: 06209339619

E-mail: info@diamondagency.hu

www.diamondagency.hu

Kovács László

Mobil: 06203304622

E-mail: kovacs.laszlo@diamondagency.hu

www.diamondagency.hu

Az interjúigényeket is a fent megadott számokon várjuk!